

PRENUMERATA

kwartalną:

w kraju . . . . 15 złotych;
za granicą . . . . 20 złotych;

Numer pojedynczy
20 groszy.

Konto pocztowe czekowe
Nr. 730.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Dyrekcja Wydawnictwa: Miodowa Nr. 22. Dyrektor przyjmuje od 12 — 2 pp. Dyrekcja otwarta od 9 — 3 pp. Tel. działu red. 644-05. Tel. działu handlowego 644-50. Tel. prenumeraty i rachuby 644-42. Tel. eksp. 625-28. Kasa czynna od 8 i pół r. do 1 pp. w soboty do godz. 12

OGŁOSZENIA:

Cena za wiersz 1 m/m. szpalty redakcyjnej po tekście 60 groszy.
Cena za wiersz 1 m/m. szpalty ogłoszeniowej 55 gr.

Tabelaryczne i cyfrowe 90 gr.
Ogłoszenia o zagubionych dokumentach 17 groszy za wyraz.
Każde ogłoszenie najmniej 1 złoty.

Za terminowy druk ogłoszeń Wydawnictwo nie odpowiada. Osobom i firmom prywatnym kredytu na ogłoszenia i prenumeratę Wydawnictwo nie udziela.

TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO:

Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 204. Instrukcja Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 czerwca 1931 r. dla wojewódzkich władz administracji ogólnej w sprawie udzielania koncesyj na zakładanie aptek na obszarze b. zaboru rosyjskiego, wydana na podstawie p. 13 art. 2 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) w związku z art. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 10 lipca 1920 r. w przedmiocie udzielania koncesyj na zakładanie aptek (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 411).

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Władz Naczelnych.

204.

INSTRUKCJA

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 1 czerwca 1931 r.

dla wojewódzkich władz administracji ogólnej w sprawie udzielania koncesyj na zakładanie aptek na obszarze b. zaboru rosyjskiego,

wydana na podstawie p. 13 art. 2 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) w związku z art. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 10 lipca 1920 r. w przedmiocie udzielania koncesyj na zakładanie aptek (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 411).

§ 1.

Wojewódzkie władze administracji ogólnej winny przy udzielaniu koncesyj na zakładanie aptek w m. st. Warszawie i w osiedlach, położonych na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego i lubelskiego, oraz powiatów: augustowskiego, kolneńskiego, ostrowskiego, ostrołęckiego, łomżyńskiego, wysoko - mazowieckiego, sejneńskiego, szczuczyńskiego i suwalskiego województwa białostockiego, stosować przepisy ustawy dla farmaceutów i aptek z dnia 21 października 1844 r., w osiedlach zaś, położonych na obszarze pozostałej części województwa białostockiego oraz województw: wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego przepisy rosyjskiej ustawy lekarskiej, wyd. 1905 r.

§ 2.

Dla zapewnienia ludności dostatecznej pomocy aptecznej, zgodnie z § 23 ustawy dla farmaceutów i aptek z 1844 r., względnie art. 353 ros. ustawy lekarskiej wyd. 1905 r., należy się kierować następującymi zasadami:

W osiedlach, liczących do 25 tysięcy mieszkańców, powinno przypadać na każdą z istniejących aptek z uwzględnieniem apteki powstać mającej, co najmniej 5 tysięcy mieszkańców, w osiedlach od 25 do 50 tysięcy mieszkańców — co najmniej 6 tysięcy, w osiedlach od 50 do 100 tysięcy mieszkańców — co najmniej 7 tysięcy, w osiedlach od 100 do 250 tysięcy mieszkańców — co najmniej 8 tysięcy, w osiedlach ponad 250 tysięcy mieszkańców — co najmniej 9 tysięcy.

W osiedlach o charakterze przemysłowym przy obliczaniu liczby istniejących aptek należy doliczać również apteki Kas Chorych, zakładanych w myśl ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272).

W osiedlach, liczących poniżej 5 tysięcy mieszkańców, może być otwarta apteka, jeżeli najbliższa apteka jest oddalona nie mniej, niż o 7 kilometrów.

§ 3.

Koncesję na utworzenie apteki udzielić należy dopiero po stwierdzeniu z urzędu lub na skutek wniesionego podania o koncesję, że założenie apteki odpowiada warunkom § 23 ustawy dla farmaceutów i aptek z 1844 r., względnie art. 353 rosyjskiej ustawy lekarskiej wyd. 1905 r. W tym celu zażądać należy umotywowanej opinii:

- 1) starostwa odnośnego powiatu,
- 2) wydziału powiatowego, a w miastach wydzielonych z powiatów — magistratu o potrzebie utworzenia nowej apteki z uwzględnieniem stanowiska, w którym apteka ma być założona, biorąc pod uwagę wygodę mieszkańców,
- 3) właścicieli sąsiednich aptek (w osiedlach, posiadających jedną aptekę, właściciela tej apteki, w osiedlach, posiadających w więcej aptek, właścicieli trzech najbliższych aptek w osiedlu, a w osiedlach, nieposiadających jeszcze aptek — co najmniej trzech właścicieli najbliższych aptek w sąsiednich osiedlach) z poleceniem dołączenia wykazu liczby recept, wyekspedjowanych w ciągu trzech lat ostatnich z apteki, oraz wykazu, ustalonego przez władze skarbowe, obrotu apteki w ciągu trzech lat ostatnich.

Opinie właścicieli aptek, wysłane po upływie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, nie podlegają rozpatrzeniu.

§ 4.

Koncesję na założenie apteki nadawać należy w drodze konkursu.

Konkursy te winny być według załączonego wzoru ogłaszane w „Monitorze Polskim”, a odpisy ogłoszonego konkursu winny być jednocześnie przesłane do wiadomości prasy i organizacji fachowych.

W razie stwierdzenia wyjątkowo wybitnych zawodowych lub społecznych i obywatelskich zasług petenta, Ministrowi Spraw Wewnętrznych bądź na wniosek wojewódzkiej władzy administracji ogólnej przysługuje prawo udzielenia koncesji w drodze wyjątku bez ogłaszania konkursu.

W tym wypadku jednak petent winien zadośćuczynić wymaganiom § 5 niniejszej instrukcji, w szczególności winien posiadać prawo do zarządzenia apteką.

§ 5.

Od ubiegających się o uzyskanie koncesji należy żądać złożenia opatrzonego przepisana opłatą stemplową podania, do którego winny być dołączone:

- 1) oryginalny dyplom na stopień magistra, względnie prowizora farmacji,
- 2) stan służby zawodowej, wydany przez inspektora farmaceutycznego, w którego okręgu kandydat pełni lub pełnił ostatnią służbę zawodową, względnie stan służby, wydany przez uprzednie władze zaborcze lub okupacyjne,
- 3) dowód obywatelstwa polskiego,
- 4) świadectwo moralności, wydane przez władze policyjne,
- 5) dowód posiadania środków na założenie apteki,
- 6) dowody pracy naukowej, społecznej lub obywatelskiej, o ile kandydat je posiada,
- 7) zobowiązanie, że osobiście będzie zarządzać i prowadzić aptekę z chwilą jej uruchomienia, oraz że w przeciągu co najmniej 5 lat od tej chwili nie odsprzeda, nie wydzierżawi i nie odda w administrację poręczającą tej apteki innemu zawodowcowi,
- 8) własnoręcznie napisane curriculum vitae, w którym powinno być wyraźnie zaznaczone, czy kandydat kiedykolwiek uzyskał koncesję na otwarcie apteki, czy posiadał lub posiada aptekę i gdzie mianowicie,
- 9) kandydaci, którzy posiadają własne apteki, winni nadto złożyć deklarację, że zrzekają się dotychczasowej koncesji wraz z otrzymaniem nowej.

Nieposiadający oryginalnego dyplomu na stopień magistra, względnie prowizora farmacji, mogą składać je w odpisach sędownie lub rejentalnie uwierzytelnionych, lub też składać urzędowe dokumenty, stwierdzające, że posiadają te stopnie.

Nieposiadający żadnego z tych dokumentów winni składać zaświadczenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że przysługuje im prawo ubiegania się o koncesję.

§ 6.

Podania, które wpłynęły przed ogłoszeniem konkursu, winny być traktowane narówni z wniesionymi na skutek ogłoszonego konkursu, wobec czego kandydaci, którzy wniesli podanie wcześniej, żadnego pierwszeństwa nie mają.

Petentów, którzy wniesli podania o koncesję przed ogłoszeniem konkursu, bez wymaganych załączników, należy wezwać niezwłocznie do uzupełnienia podania w ciągu 14 dni.

Przed upływem czasu, pozostawionego do uzupełnienia wniesionych podań, nie należy rozstrzygać konkursu.

§ 7.

Przy rozstrzygnięciu konkursu, o ile większa liczba kandydatów złożyła podania o udzielenie koncesji na założenie apteki, winny być brane pod uwagę następujące dane:

- 1) posiadanie wyższych kwalifikacji naukowych oraz wykazanie się pracami naukowymi;
- 2) posiadanie bez dłuższej przerwy większej lub mniejszej liczby lat pracy zawodowej po ukończeniu studjów farmaceutycznych, a w szczególności większej liczby lat zarządu aptekami;
- 3) inwalidztwo w związku ze służbą czynną w wojsku polskim lub polskich ochotniczych formacjach wojskowych;
- 4) zasługi obywatelskie i prace społeczne, przemawiające na korzyść kandydata;
- 5) uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia apteki ze względu na stan zdrowia.

Pierwszeństwo przy udzielaniu koncesji przysługuje tym kandydatom, którzy dotychczas nie otrzymali koncesji na aptekę, z wyjątkiem tych kandydatów, którym koncesję łącznie z urządzeniem apteki zostały skonfiskowane bez odszkodowania przez władze zaborcze.

§ 8.

Do lat służby zawodowej wliczać należy także:

- 1) czas służby w wojsku polskim lub polskich ochotniczych formacjach wojskowych podczas wojny,
- 2) czas służby w polskich wojskowych zakładach sanitarnych,
- 3) pracę o charakterze pedagogiczno - naukowym w zakładach i laboratorjach farmaceutycznych uniwersyteckich, oraz pracę fachową w pracowniach badawczych lub wytwórniach chemiczno - farmaceutycznych.

Czas, spędzony na służbie państwowej polskiej w charakterze administracyjnego urzędnika farmaceutycznego, oficera - aptekarza, kierownika pracowni badawczej lub działu fachowego w wytwórni chemiczno - farmaceutycznej należy zaliczyć do czasu zarządzania apteką od chwili uzyskania uprawnień do tego zarządu.

§ 9.

Odpis zawierający prawne i faktyczne uzasadnienie decyzji, której mocą koncesja na założenie apteki została udzielona jednemu z kandydatów, winien być przesłany:

- 1) wszystkim stojącym do konkursu kandydatom,
- 2) właścicielom aptek, którzy w czasie otwarcia złożyli nieprzychylną opinię,
- 3) właścicielom aptek, którzy na skutek ogłoszonego konkursu wniesli swe sprzeciwy.

Wszystkim, wymienionym pod p. p. 1, 2 i 3 przysługuje prawo wniesienia od tej decyzji odwołania zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami.

§ 10.

Z chwilą uprawnomocnienia się decyzji wojewódzkiej władzy administracji ogólnej lub wydania w administracyjnym toku instancyj na skutek wniesionego odwołania decyzji ostatecznej, należy koncesjonariuszowi przesłać dokument koncesyjny (wzór w załączeniu), oraz przedzielić go, że w ciągu roku od dnia doręczenia dokumentu koncesyjnego, obowiązany jest otworzyć pod własnym zarządem aptekę i że w przeciwnym razie koncesja traci moc obowiązującą (§ 27 ustawy dla farmaceutów i aptek z 1844 r. i art. 354 ros. ustawy lekarskiej wyd. 1905 r.).

§ 11.

Należy odrzucić bez dalszego postępowania podanie o koncesję, jeżeli od daty prawomocnego odrzucenia poprzednio wniesionego podania z powodu stwierdzenia braku potrzeby otwarcia apteki w tej samej miejscowości, nie upłynęły 2 lata.

§ 12.

Niniejsza instrukcja obowiązuje z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim”. Jednocześnie uchyla się instrukcję z dnia 21 kwietnia 1921 r. o sposobie udzielania koncesyj na zakładanie aptek na obszarze b. zaboru rosyjskiego („Monitor Polski” Nr. 118, poz. 176 z roku 1921).

(—) *Stawoj Składkowski*
Minister Spraw Wewnętrznych.

W z o r y.

Załącznik 1 do § 11 Instrukcji.

K O N C E S J A.

Na mocy § 23 Ustawy dla farmaceutów i aptek z 1844 r. (o ile to dotyczy miejscowości poza obrębem b. Królestwa Kongresowego, na mocy 353 art. rosyjskiej Ustawy lekarskiej wyd. 1905 r.) i rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 10 lipca 1920 r. w przedmiocie udzielania koncesyj na zakładanie aptek (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 62, poz. 411)—Województwo— (Wydział Zdrowia Publicznego) w . . . . . udziela magistrówi (prowizorowi) farmacji . . . . . koncesję na otwarcie apteki publicznej w . . . . . przy ulicy . . . . . (w punkcie pomiędzy ulicami, względnie Nr. Nr. domów) . . . . .

pieczęć M. P.

(—) Podpisy.

Załącznik Nr. 2 do § 5 Instrukcji.

K O N K U R S.

Urząd Wojewódzki (Wydział Zdrowia Publicznego) w . . . . . niniejszem ogłasza konkurs na utworzenie nowej apteki w . . . . . (szczegółowo oznaczyć stanowisko nowej apteki) ze stanowiskiem przy ulicy . . . . .

Koncesja będzie udzielona na zasadzie ustawy dla farmaceutów i aptek z 1844 r. (o ile to dotyczy miejscowości poza b. Królestwem Kongresowym, na zasadzie rosyjskiej ustawy lekarskiej wyd. 1905 r.), oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 10 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 62, poz. 411).

Ubiegający się o uzyskanie tej koncesji winni w przeciągu 4 tygodni od dnia ogłoszenia w „Monitorze Polskim” niniejszego konkursu nadesłać do Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Zdrowia Publicznego) opatrzone przepisana opłatą stempową podanie, do którego należy dołączyć dokumenty, wyszczególnione w § 8 instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 czerwca 1931 r. o sposobie udzielania koncesyj na zakładanie aptek („Monitor Polski” Nr. 136, poz. 204).

Właściciele aptek, od których opinie nie były żądane, a którzy sądzą, że przez utworzenie nowej apteki egzystencja ich aptek będzie zagrożona, mogą w terminie 4-tygodniowym od dnia ogłoszenia niniejszego w „Monitorze Polskim” wnieść do Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Zdrowia Publicznego) umotywowane zarzuty w myśl przepisów instrukcji o sposobie udzielania koncesyj na zakładanie aptek („Monitor Polski” Nr. 136, poz. 204 z dn. 16 czerwca 1931 r.).

S P R O S T O W A N I E.

W rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 18 grudnia 1930 r. w sprawie wydawania kart legitymacyjnych dla komiwojażerów polskich, działających na terytorjum Holandji — zamieszczonym w Nr. 10 „Monitora Polskiego” z dnia 14 stycznia 1931 r. (poz. 16), w § 3, wyliczającym Izby Przemysłowo - Handlowe, uprawnione do wydawania wyżej wymienionych kart dla komiwojażerów, Izbę Przemysłowo - Handlową w Łodzi mylnie zacytowano dwukrotnie. Powinna być przytoczona raz tylko. Błąd ów drukarski prostuje się niniejszem.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Ministerstwa
Spraw Wojskowych.

Departament Aeronautyki M. S. Wojsk. wzywa tych wszystkich, którzy w latach 1925 — 1926 — 1927 wniesili podania o przyjęcie do Cywilnej Szkoły Pilotów w Poznaniu - Ławicy z dołączeniem oryginalnych dokumentów, jak: świadectwa szkolne, metryka urodzenia, poświadczenie obywatelstwa i t. d., a załączników tych dotychczas nie wycofali, by zgłaszali listownie swe obecne adresy, w celu zwrócenia im tych dokumentów.

Departament Aeronautyki M. S. Wojsk. stwierdza, że do wielu próśb o przyjęcie do Szkoły Podoficerskiej Lotnictwa dla Małoletnich w Bydgoszczy, napływających obecnie, petenci nie dołączają ważnych załączników, wykazując poza tym nieznaną warunków, jakim winien odpowiadać kandydat do powyższej szkoły. Poniżej podaje się do wiadomości wyciąg z warunków przyjęcia do Szkoły P. L. d. M., w celu ścisłego przestrzegania przez zainteresowanych:

„§ 11. O przyjęcie do Szkoły ubiegać się mogą obywatele R. P. w wieku od ukończonych 16 lat życia do nieprzekroczonych 18 lat życia, przygotowani naukowo w zakresie 6 lub 7-klasowej szkoły powszechnej i zdolni fizycznie do zawodowej służby wojskowej w lotnictwie.

§ 12. Podania o przyjęcie do Szkoły winni wносить rodzice, względnie opiekunowie kandydatów corocznie do dnia 15 lipca do Komendanta Szkoły Podoficerskiej Lotnictwa dla Małoletnich w Bydgoszczy, przyczem do podania należy dołączyć następujące załączniki:

a) krótki życiorys kandydata, napisany przez niego własnoręcznie,

b) świadectwo ukończenia przez kandydata conajmniej 6 lub 7-klasowej szkoły powszechnej,

c) metrykę urodzenia kandydata, względnie wyciąg metrykalny,

d) świadectwo zdrowia kandydata (wzór Nr. 1, patrz str. 117), wystawione przez lekarza wojskowego, albo lekarza rządowego lub samorządowego, ze specjalnem uwzględnieniem stanu oczu, organów wewnętrznych i systemu kostnego oraz świadectwo pomiaru wzrostu (wymagany wzrost conajmniej 145 cm.),

e) dowód posiadanego przez kandydata obywatelstwa polskiego,

f) pisemne oświadczenie rodziców, względnie opiekunów o znajomości niniejszych warunków przyjęcia i zalegalizowane notarialnie lub sądownie zobowiązanie się (wzór Nr. 2—patrz str. 11): 1. do oddania syna (wychowanka) do wojska bezpośrednio po ukończeniu Szkoły Podof. Lotniczej dla Małoletnich i odsłużenia przez niego w charakterze podoficera zawodowego po 3 lata za każdy rok nauki w szkole, niezależnie od obowiązkowej służby wojskowej, 2) do zwrotu kosztów za naukę i utrzymanie w wypadku niewypełnienia przez syna (wychowanka) obowiązków, wymienionych pod L. 3) do zwrotu kosztów za naukę i utrzymanie w razie zwolnienia ucznia na prośbę rodziców względnie opiekunów, lub w razie wydalenia ucznia ze szkoły, 4) do zwrotu kosztów za uszkodzone lub zniszczone dobro państwowe szkoły, spowodowane przez ucznia z wyjątkiem samolotów,

g) dowody, stwierdzające okoliczności, które decydują w myśl § 15 niniejszych warunków przyjęcia o pierwszeństwie w przyjęciu, o ile petent powołuje się na nie,

h) dokładny adres rodziców, względnie opiekunów.

§ 13. Podania wniesione po terminie, względnie bez któregośkolwiek z załączników, nie będą zasadniczo rozpatrywane.

Departament Aeronautyki zwraca uwagę zainteresowanych, że podania winny być kierowane, jak postanawia w w. § 12, do Komendy Szkoły Podof. Lotnictwa dla Małoletnich w Bydgoszczy, gdzie też należy się zwracać po wszelkie informacje. Dep. Aeron. nadesłanych pod jego adresem podań rozpatrywać nie będzie.

Z Ministerstwa Komunikacji.

Dzisiaj rozpoczął się drugi w tym roku zjazd dyrektorów okręgowych dyrekcji Kolei Państwowych pod przewodnictwem P. Ministra Kühna. Zjazd zajmie się rozpatrzeniem aktualnych spraw gospodarki kolejowej.

Z Ministerstwa
Pracy i Opieki Społecznej.

Międzyministerjalna Komisja, powołana dla zbadania warunków pracy telefonistek warszawskich, działająca pod przewodnictwem inż. A. Lutze - Birka z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, podczas badań, przeprowadzanych przez inspektorki pracy pp. H. Krahelską, M. Lesniewską i J. Miedzińską na stacji warszawskiej, doszła do wniosku, iż dla otrzymania całkowitego obrazu warunków pracy telefonistek niezbędne jest poddanie ich badaniu lekarzy specjalistów.

W tym celu zostali zaproszeni przez Komisję pp. dr. Wł. Sterling, neurolog, dr. W. Zawadowski, laryngolog i dr. J. Woźniakowski, internista. Lekarze ci zbadali 103 telefonistki pod względem stanu systemu nerwowego, u 118 telefonistek stan uszu, gardła i nosa, oraz u 87 stan narządów wewnętrznych, a następnie wydali komisji obser-

ne orzeczenie, które jaskrawo charakteryzuje warunki pracy telefonistek w perspektywie wpływów i skutków tej pracy i jest wobec tego niezmiernie interesujące, tembardziej, że jest to orzeczenie ludzi bezwzględnie niezainteresowanych.

Otóż lekarze ci stwierdzili w swem orzeczeniu, że stan zdrowia badanych telefonistek zdradza nadmierne przeciążenie ich pracą, objawiające się w zaburzeniach chorobowych systemu nerwowego, ucha, gardła i nosa oraz narządów wewnętrznych.

Z pośród 103 zbadanych telefonistek stwierdzono u 90% neurastenję w mniej lub więcej ciężkiej formie, uzależnioną w swym rozwoju od liczby lat pracy.

Z liczby 118 zbadanych przez laryngologa stwierdzono u 64% zaburzenia w aparacie nerwowym uszu, u 95% niezbyt gardła, nosa i krtani, ponadto stwierdzono zaburzenia inervacji krtani u 40% i inervacji gardła u 84% oraz w 6 wypadkach (5%) okresową psychiczną głuchotę na jedno z uszu.

U zbadanych 87 telefonistek przez internistę stwierdzono: 74,5% wypadków zaburzenia w przewodach pokarmowych, w czem 41,4% stanowi nawykowe zaparcie, związane z warunkami pracy (zła organizacja zwolnień do ustępów, nieregularne odżywianie się) i wreszcie zaburzenia dróg moczowych, spowodowane nadmiernem przetrzymywaniem moczu, stwierdzono u 15% zbadanych.

Niezależnie od powyższych wyników, spowodowanych wyłącznie warunkami pracy, 10% telefonistek na gruźlicę płuc czynną, 25% sprawę gruźliczą płuc nieczynną, 23% sprawę gruźliczą gruczołową. Są to przeważnie skutki złych warunków mieszkaniowych i niedostatecznego odżywiania się, chociaż warunki pracy na stacji telefonicznej: suche powietrze, uzależnione od technicznej potrzeby przedsiębiorstwa, brak racjonalnej wentylacji oraz obecność tlenków metalu i różnych ciał organicznych w powietrzu wpływa bezwzględnie ujemnie na stan dróg oddechowych.

Przytoczone wyniki badań lekarzy odślaniają przed nami jedną tylko z wielu, stosunkowo bardzo małą, i wygasającą już dziedzinę pracy ludzkiej pod kątem gospodarowania człowiekiem pracy bez zrozumienia jego wartości.

Wkońcu należy podkreślić, że wyniki zainicjowanego przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej badania wysiłku telefonistek wykazały oprócz wszystkiego, co przytoczono wyżej, bezwzględną konieczność dalszej pracy badawczej w tym właśnie kierunku i rozszerzenie stopniowo takich samych badań przy współudziale lekarzy w innych dziedzinach pracy nie tylko kobiet, lecz również i mężczyzn.

Z Głównego Urzędu Statystycznego.

Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej (łącznie z W. m. Gdańskiem) w miesiącu maju r. b. przedstawiał się, jak następuje:

Przywieziono 272281 ton towarów. Wartość przywozu wyniosła 137.140 tysięcy złotych. W porównaniu do kwietnia przywóz wzrósł w wadze o 41.523 ton, w wartości zmniejszył się o 5.750 tys. zł.

Wywieziono 1.503.563 ton towarów, przyczem wartość wywozu wyniosła 168.567 tys. zł. W porównaniu do kwietnia wywóz wzrósł w wadze o 250008 ton, zmniejszył się w wartości o 128 tysięcy złotych.

Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego w maju r. b. wyniosło 31.427 tysięcy złotych.

Ważniejsze zmiany w przywozie przedstawiają się, jak następuje:

W artykułach spożywczych wzrósł znacznie przywóz ryżu (o 5,1 miljn. zł), zmniejszył się natomiast przywóz tytoniu (o 2,1 miljn. zł).

Zanotować należy dalej zwiększenie przywozu olejów roślinnych technicznych (o 1,8 miljn. zł), tłuszczów zwierzęcych technicznych (o 1,4 miljn. zł), a nadto rud żelaznych (o 1,1 miljn. zł).

Zmniejszenie zaznaczyło się natomiast w przywozie skór surowych (o 0,6 miljn. zł), skór wyprawionych (o 0,5 miljn. zł), nadto w przywozie maszyn i aparatów (o 2,2 miljn. zł), w szczególności maszyn elektrycznych (o 1,3 miljn. zł).

W przemyśle włóknistym zwiększył się przywóz wełny i odpadków (o 4,1 miljn. zł), zmniejszył natomiast przywóz wełny czesanej (o 1,4 miljn. zł), bawełny i odpadków (o 1,7 miljn. zł), a wreszcie tkanin jedwabnych (o 2,3 miljn. zł).

W wywozie w artykułach spożywczych zmniejszył się wywóz zbóż (o 3,2 miljn. zł), mąki pszennej i żytniej (o 1,0 miljn. zł) oraz cukru (o 1,6 miljn. zł).

Wzrósł natomiast wywóz jaj (o 6,8 miljn. zł), bekonów i szynki (o 0,5 miljn. zł), a wreszcie trzody chlewnej (o 0,6 miljn. zł).